

למה הפלמינגו עומד על רגל אחת?

אוריאל, גן ילדותה

שאלה מצוינת, אוריאל, וזה לא רק הפלמינגו. בגן שלי לימדו שדווקא החסירה עומדת על רגל אחת כשהיא חולפת בארץ גן, בדרך מארצות הקור אל ארצות החום ובחורה. לא מעט עופות מים עושים את הדבר המשונה הזה, כולל, לפעמים, ברזווים. הפלמינגו פשוט עושה את זה יותר. האם עופות המים עלו על משהו? האם גם לנו כדאי?

השערה מעניינת היא שחצי מגופו של הפלמינגו ישן, והחצי הישן הוא זה שמקפל רגל אחת בזמן שהחצי השני עומד על המשך. זה יותר סביר שזה נשמע. יש כמה עופות ודגים ואפילו יונקים ימים שמוסגלים לישון בחצי גוף. כשברזווים, לדוגמה, ישנים בשורה, שני הברזווים הקיצוניים ישנים עם עין אחת פקוחה, ומהפעילות המוחית שלהם ניכר שהחצי מהמוח שלהם ישן בעוד החצי האחר ער. אבל הם נשארים בדרך כלל עם שני רגליים על הקרקע, ואין סיבה להניח שהפלמינגו ינהג אחרת. כמו הרבה עופות, אין לו שום בעיה לישון בעמידה.

מדים על רגל אחת בעיקר כשהם עומדים במים. בהתאם, גם ההשערה שלהם פשוטה: הפלמינגו מרים את הרגל כי קר לו. לטבול את הרגליים במים זו דרך נהדרת להקרה. הפלמינגו חי עם הרגליים במים, וכשנהיה לו קר מדי הוא מרים רגל אחת ותוחב אותה תחת שמיכת הפוך הט' את הראש בכנף. המקור הגדול והמתחכם מהמחשבה של הפלמינגו הוא האחד ער. אצלם הם נשארים בדרך כלל עם שני רגליים על הקרקע, ואין סיבה להניח שהפלמינגו ינהג אחרת. כמו הרבה עופות, אין לו שום בעיה לישון בעמידה.

ההשערה היחידה שמחזיקה מעמד די חרשה, והיא מגיעה מזוג חוקרים שהחליטו סוף סוף להתייחס לשאלה שלך בצורה הראייה. כמו מרענים טובים, הם התחילו עם תצפיות, ואחרי כמה זמן הם שמו לב לעובדה פשוטה: פלמינגואים ער

אין מה לרבר, הפלמינגו יודע לפנק את עצמו. תאר לעצמך איך היו נראים החיים שלנו אם בכל פעם שהיה לנו חם היינו יכולים פשוט להוריד את הרגל השנייה למים.

שאלת לבלדד השוחי: askbildad@calcalist.co.il

איך לחץ חברתי משפר את החיים?

עקרון העדר לא חייב לשרת רק רודנים ופרסומאים

חונכנו לזהות לחץ חברתי כסכנה. בבתי ספר מקדישים שעות כדי להכשיר ילדים להיגונן מפניו. דורות למדו על ניסיון של סולומן אש, שבהם אנשים אמרו את ההפך ממה שחשבו רק כיוון שהוקפו באנשים שהשמיעו את אותה הרעה. המשמעת המצמררת שהפנינו בנדקי "ניסוי מילגרם", שהסכימו לענות אנשים במכות חשמל רק כי חוקר בחלוק לבן אמר להם שזוהי משימתם, העלו ריונים על הנוק שבהשתייכות "מוחקת" לקבוצה. תיאוריית "החלון השבור" שאימץ ראש עיריית ניו יורק לשיעור רודני הוליאני הושתתה על התובנה שהרושם שאחרים מבצעים פשעים מעורר אנשים לפשוע בעצמם. וגם מלקולם גלדוול ייחס ברבי'זמכר שלו "נקודת המפנה" השפעה רבה ומוחצת לפעולותיהם של אחרים על בחירותיו של היחיד.

זה שנים שמדברים על "חוכמת ההמונים", ועל כך ששכמעט כל נושא ממוצע תשובותיהם של המוני זרים יהיה טוב ומדויק מתחשבתו של גדול המומחים. אבל "כוח ההמונים" הצד החיובי של הנטייה לעדריות והדרכים להפיק ממנה תועלת, צריך להיחקר יותר

אבל מה עם הצדדים החיוביים בלחץ החברתי? האם אפשר לרתום את הכוח החברתי הזה, העוצמתי כמעט כמו כוח טבע, לטובתנו? טינה רוזנברג היא עיתונאית אמריקאית ידועה שכתבה בפרס פוליצר בכותב ספרים

ונשען על לחץ חברתי. היא גם מראה מה קרים שלפיהם הגורם הנפוץ ביותר לגמיש לה מעישון הוא לחץ מהסביבה. גם במלחמה נגד האיידס ממשלות רבות נכשלו במשך שנים בניסיון לשרל בני נוער להשתמש בקונדומים. שיעורי חינוך מיני לא עזרו, וגם לא פרסום של מידע מפחיד או וידוי ידוענים שלקו במחלה. בני הנוער התחילו להשתמש בקונדומים רק משקיבלו את התחושה שהשימוש בהם הוא "אין", ושהוא מה שבני גילם עושים. מחקרים אחרים הראו שאור לים בכל קבוצות הגיל הסכימו, סוף סוף, להישמע להוראות הרופאים ולהקפיד על דרישות הטיפולים בעיקר בתגובה למי שובנים וציפיות מחברים וסובבים. רוזנברג סוקרת שימושים רבים בלחץ חברתי למטרות טובות: קבוצות לימוד מהונדסות היטב באוניברסיטה הראו שפר בהישגים, המיקרו-בנקאות מסייעת לרבות עניים בעולם השלישי לשנות את מצבם הכלכלי, בין היתר בזכות ההתארגנות החברתית שנוצרת סביב ההלוואות הקטנות. גם בכלכלה דעת החברים היא המבדילה בין יום לחייב.

זה שנים מדברים על "חוכמת ההמונים", שלפיה כמעט בכל נושא, בממוצע בין תשובותיהם של המוני אנשים אקראיים יהיה מדויק מתשובתו של גדול המומחים. אבל כוחם של ההמונים, הצד החיובי של העדריות, הטעם במצווה "אחרי רבים להטות" - אלה כבר רעיונות מורכבים יותר, ששוים עוד הרבה ובריקה.

חופי רפאלי הוא ראש מרכז שגיא ובית הספר לניהול באוניברסיטת חיפה sheizaf.rafaeli.net

1 מדע: 150 שנות ברק המכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס, הדיודו יותר בראשי התיבות MIT, הוא אחת המדרגות המפורחות בעולם למחנות מבריקים ויצירתיים. יותר מ-25 אלף מובגרי MIT הקימו לאורך השנים חברות, כמה מהן הצלחות ענקיות. לכבוד יום ההולדת ה-150 של המכון מנסה אד פילקינגטון מ"הגרדיאן" כעננת את סוד ההצלחה של המוסד המהולל הזה. http://is.gd/cn6Rai

2 לאיפד: פלייבוי לדורותיו יום תג לקוראי המאמרים: מגזין "פלייבוי" מגיע לאיפד, ועושה את זה בסטייל, עם כל הגיליונות שראו אור מאז 1953. אף על פי שכמגזין גברים "פלייבוי" איבד קצת מהאדג' לאורך השנים, הארכיון הוא מכרה זהב, מה גם שגיליונות ישנים נמכרים באפליקציה בדולר לחתיכה - עסקה משתלמת לכל הדעות. http://is.gd/aJldt1

3 צילום: דיוקנאות הפופ Rock Paper Photo היא גלריה מקוננת חדשה, המוקדשת לצילומים של איקונות רוק, פופ וגי'אז משנות העשרים של המאה הקודמת ועד ימינו. היא מאגדת עבודות של גדולי הצלמים בתחום, והמחירים נעים בין 300 דולר לצילום בלתי ממוסגר של אבאב בחופעה חיה ועד 3,500 דולר תמורת הדיוקן האיכותי של סטיבן טיילר, סוכן אירוסמית, שצילם ריצ'רד אי אארון. rockpaperphoto.com

4 אמנות: נוף בעיפרון האמן הבלגי בן היינה מצא לעצמו נושה מעניינת באזור דמדומי של גימיק מוכר. הוא מצלם נופים ומסמיר חלק מהם ברישומי נייר שמשלימים את התמונה. אלא שבזכות חוש ההומור המוצלח שלו התוצאה לרוב חורגת מהמניירות הצפויות. http://is.gd/oSE6HT

5 אלכוהול: מבטלה במטבח Beer Craft בעשור האחרון עשתה הבירה - קצת בדומה לכדורגל לפנייה - את המסלול הארוך שהפך אותה ממשקה זול ומושפץ לתופעה חברתית חובקת עולם. Beer Craft הוא ספר חדש ומעוצב לעילא שיאפשר לכם לרכוש על הגל והלחץ את המטבח שלכם במבטלה ביתית איכותית. זה מתחיל בצריכה עצמית, והשמים הם הגבול. 11 דולר באמזון. beercraftbook.com

6 אופנה: ג'ינס ים Orlebar Brown מסתמנים בכחירה נהדרת לקיץ. הגזרה יושבת היטב בתוך המים ומחוצה להם, וכל אחד ימצא את עצמו בתוך פלטת הצבעים הסולידית, שכוללת חכלת, ירוק וכחול ניבי. המחיר קצת מוגזם: 130 לייש אוגליין. http://is.gd/PQioXW

7 קוקה-קולה: 125 שנות סוכר קוקה-קולה חוגגת 125 של מותגיות'על עם אלבום מהודר במשקל כבד וחו מחר חצוף בהתאם. כרגיל במקרים כאלה, הספר מורכב מכרונולוגיה היסטורית המובחלת בשלל תמונות ומודעות שמלות את גלגולה של החברה. 410 דולר (0) באמזון. http://is.gd/D5PfnY